

НЕНАД С. МИЛОШЕВИЋ

Биографија

Ненад С. Милошевић је рођен 13. августа 1961. у Лесковцу. Основну школу је завршио у Радовићима, а средњу (усмерено образовање) у Тивту – Бока Которска. Након одслужења војног рока 1981. уписао се на Богословски Факултет у Београду на ком је дипломирао 1987. Исте године уписао је последипломске студије на Аристотеловом универзитету у Солуну на Групи за практичко богословље, које је са успехом завршио 1990. са правом израде докторског рада. Докторска теза под насловом *Божанствена Евхаристија као центар Бојслужења – веза светих тајни са Божанственом Евхаристијом* одобрена му је 1990, коју је и одбранио са оценом „одличан“ децембра 1994.

За доцента Богословског факултета у Београду на Катедри за Канонско право изабран је 1996, а за ванредног професора на Катедри за литургику изабран је 2002. У звање редовног професора изабран је 12. 6. 2012. У периоду 1996. до 2006. хонорарно је предавао литургику и канонско право на Духовној академији, односно Богословском факултету у Фочи. Од 2007. до 2011. хонорарно учествује у извођењу наставе на основним студијама Католичког Богословног факултета Свеучилишта у Загребу, а од 2012. на истом факултету је ангажован на програму мастер студија.

Представљао је Српску православну цркву у Светском савету цркава. Члан је: Међународног друштва оријенталних литургичара (Society of Oriental Liturgy); Комисије Светог синода СПЦ за измену Устава СПЦ (у том својству, а у сарадњи са БФ-ом учествовао је у организовању панел расправе најистакнутијих домаћих стручњака из области права и теологије 2002. и узео активног учешћа у расправама, као и у организовању међународног научног симпозиона *Проблематика савремене црквене законодавства* 2003. у Београду); Комисије Светог архијерејског синода за уређење ентеријера храма Светога Саве на Врачару. Учесник је пројекта *Српска теологија у двадесетом веку*.

Библиографија

Књиге

1. *Η θεία Ευχαριστία ως κεντρον της θείας λατρείας* (2002) [3]
2. *У духу и истини: литургијско-канонске теме* (2011) [25]
3. *Мољитвослов: Историјско-типологијски развој и последовања парохијског типика* (2012) [30]
4. *To Christ and the Church: The Divine Eucharist as the All- Encompassing Mystery of the Church* (2012) [31]
5. *Λειτουργικό κανονικές μελέτες* (2012) [32]
6. *Dumnezeiasca liturghie: Centrul cultului in ortodoxie* (2012) [33]

А. Књиге, студије, огледи, чланци

1998.

[1] „Евхаристијски карактер заупокојених служби“, *Теолошки погледи*, год. XXX, бр. 1-4 (1998) 49-57.

2001.

[2] „Епархија Црногорско-приморска у контексту аутокефалног устројства цркава“, у: *Слово о Црној Гори: Узданици Јужној Српској*, Подгорица: Српски форум Црне Горе: Вијеће Народних скупштина Црне Горе 2001, 147-162.

2002.

[3] „Η θεία Εὐχαρίστια ὡς κέντρον τῆς θείας λατρείας“, Θεσσαλονίκη: Πουρναράς 2002, 330 стр.

[4] „Римска литургија“, *Бојословље*, год. XLVI (LX), бр. 1 (2002) 19-37.

[5] „Ο εὐχαριστιακὸς χαρακτήρας τῶν περὶ τῶν κεκοιμημένων ἀκολουθιῶν“, *Αναλόγιον*, бр. 3 (2002) 103-111.

[6] „Последовање тритекти или треће-шестог (часа)“, *Бојословље*, год. XLVII (LXI), бр. 2 (2002) 69-89.

Такође као посебно издање Београд: Хиландарски фонд при Богословском факултету 2005, 57 стр.

2003.

[7] „Последовање панихиде“, *Бојословље*, год. XLVIII (LXII), бр. 1-2 (2003) 25-40.

Такође као посебно издање Београд: Хиландарски фонд при Богословском факултету 2005, 45 стр.

2004.

[8] „Типик Георгија Риге“, *Беседа*, књ. 6 (2004) 167-170.

Приказ.

[9] „Света тајна исповести и покајања“, *Беседа*, књ. 6 (2004) 111-118.

2005.

[10] *Последовање трипсекије или треће-шестог (часа)*, Београд: Хиландарски фонд при Богословском факултету 2005, 57 стр.

[11] „Последовање панихиде“, Београд: Хиландарски фонд при Богословском факултету 2005, 45 стр.

[12] „Serbian anthology of repentance“, *Искон*, бр. 8 (фебруар 2005) 38-39.

[13] „Др Недељко Гргуревић: Увод у православну литургику; Евхаристија као жртва“, *Бојословље*, год. LXIV, св. 1-2 (2005) 185-186.

Приказ.

2006.

[14] „Протојереј Лазар Мирковић као литургичар“, *Бојословље*, год. LXV, бр. 1 (2006) 29-37; такође у: *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 1, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 26. октобар 2006), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2007, 29-37.

2007.

[15] „Евхаристијско богословље Светога Игнатија Богоносца на примеру свете тајне брака“, *Видослов*, год. XIV, бр. 42 (2007) 109-114.

[16] „Епископ др Сава Вуковић као литургичар“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 2, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 24. и 25. мај 2007), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2007, 129-133.

2008.

[17] „О начину савршавања светих тајни“, *Бојословље*, год. LXVII, бр. 1 (2008) 32-42.

[18] „Допринос архимандрита Јустина Поповића унапређењу литургијске свести код Срба“, *Српска теологија у двадесетом веку: Истраживачки проблеми и резултати*, књ. 3, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 28. децембар 2007), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2008, 47-53.

2009.

[19] „Н εὐχαριστιακὴ θεολογία τοῦ Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου ἐφαρμοσμένη στὸ Μυστήριον τοῦ Ἄμμου“, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*, год. 92, бр. 827 (2009) 155-160.

[20] „Н εὐχαριστιακὴ συγκρότηση τῶν μυστηρίων“, *Θεολογία*, год. 80, бр. 4 (2009) 123-136.

2010.

[21] „(X)еортолошка перспектива Свете Евхаристије“, *Српска теологија у двадесетом веку: Историјски проблеми и резултати*, књ. 5, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 26. децембар 2008), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 145-150.

[22] „Литургија светога Апостола Петра“, *Српска теологија у двадесетом веку: Историјски проблеми и резултати*, књ. 6, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 29. мај 2009), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 17-26.

[23] „Проблематика постојеће аколутије за другобрачне и (не)могућност устројавања посебне аколутије за мешовити брак“, *Српска теологија у двадесетом веку: Историјски проблеми и резултати*, књ. 7, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 25. децембар 2009), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2010, 19-26.

[24] „Εωρθολογικὴ θεώρηση τῆς Θείας Εὐχαριστίας“, *Θεολογία*, год. 81, бр. 2 (2010) 299-307.

2011.

[25] *У духу и истини: литургијско-канонске теме*, Београд: Православни богословски факултет, Институт за теолошка истраживања 2011, 148 стр. ISBN 978-86-7405-097-2

Садржај (стр. 5):

Предговор (6)

А. Света тајна Евхаристије – Светајна Цркве
Однос заупокојених последовања и Божанствене Евхаристије (9-15) [1]

Света тајна исповести и покајања у теорији и пракси (16-26) [9]

Тајна брака по светом Игнатију Антиохијском (27-31) [14]

Однос светих тајни и Божанствене Евхаристије као Светајне Цркве (32-42) [17]

Однос празника и Божанствене Евхаристије (43-50) [21]

Б. Доприноси развоју литургије код Срба
Допринос професора Лазара Мирковића развоју литургије (53-61) [13]

Препоходни Јустин Ђелијски – обновитељ литургијског живота (62-71) [18]

Епископ шумадијски Сава као Литургичар (72-78) [16]

В. Две средње литургијске форме
Missa Romana – Римска Литургија (81-97) [4]
Византијско-римска Литургија Апостола Петра (98-110) [22]

Г. Савремена канонска проблематика

Да ли је могуће уцрковљење другог и мешовитог брака (113-121) [23]

Аутокефалија у светлу устројства древне цркве (122-134) [28]

О ревизији устава Српске православне цркве (135-139)

Скраћенице (140)

Регистар библијских цитата (141-142)

Регистар појмова (142-146)

Регистар имена (146-148)

[26] „Περὶ τέλεσης δευτέρου ἢ μεκτοῦ γάμου με ἐκκλησιαστικὴ τελετή“, *Θεολογία*, год. 82, бр. 3 (2011) 123-134.

[27] „Πρόλογος Ἐκδόσεων“, у: Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου Χ. Χρυσστόμου. Τὸ χρῶμα τῶν ἱερῶν Ἄμφων. Ἀπὸ τῆς οὐτικῆς αἰσθητικῆς στῆ ρωσικῆς λειτουργικῆς παράδοσης, Θεσσαλονίκη: Μυρρονία 2011, 9-13.

[28] „Црквена аутокефалија под призмом устројства и организације цркве“, *Српска теологија у двадесетом веку: Историјски проблеми и резултати*, књ. 9, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 16. децембар 2010), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2011, 199-208.

[29] „Типик – на размеђу литургијског идеализма и реализма“, *Српска теологија у двадесетом веку: Историјски проблеми и резултати*, књ. 10, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 27. и 28. мај 2010), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2011, 234-243.

2012.

[30] *Молићвослов: Историјско-шлелтургијски развој иследования парохијског шлеллика*, Београд: Православни богословски факултет, Институт за теолошка истраживања 2012, 263 стр. ISBN 978-86-7405-114-6

Садржај (стр. 5):

Скраћенице (6)

Предговор (7-10)

1. Света тајна крштења и миропомазања (11-86)
 2. Света тајна Брака (87-123)
 - Последовања азматског типика (124-135)
 3. Азматско вечерње (136-174)
 4. Азматско јутрење (175-211)
 5. Последовање тритекти или трећешестог (часа) (212-232)
 6. Последовање панихиде (233-248)
- Литература (249-253)
 Регистар библијских цитата (254)
 Регистар појмова (155-261)
 Регистар имена (262-263)

[31] *To Christ and the Church: The Divine Eucharist as the All- Encompassing Mystery of the Church*, Los Angeles: Sebastian Press, Western American Diocese of the Serbian Orthodox Church; Belgrade: Institute for Theological Research; New York: St Vladimir's Seminary Press 2012, 239 стр. ISBN 978-19367730-5-3

Contents (стр. vi-viii):

- Foreword (xi-xiv)
 Prologue (xv-xvi)
 Abbreviations (xvii)
 Table of Codices (xviii-xx)
 Introduction (xxi-xxiv)
 PART ONE The Sacraments of Baptism and Chrismation in Their Relationship to The Divine Eucharist
 Chapter I Historical Review (3-9)
 Chapter II The Connection between Holy Baptism, Chrismation and the Divine Eucharist in Early Church Literature (11-21)
 Chapter III The Link between Holy Baptism and Chrismation and the Divine Liturgy according to the Manuscript Tradition (23-35)
 Chapter IV The Modern Way of Conducting the Sacraments of Baptism and Chrismation and How It Might Be Restored (37-57)
 PART TWO The Sacrament of Marriage as regards Its Connection with the Divine Eucharist
 Chapter I The Evidence concerning the Link between the Sacrament of Marriage and the Divine Eucharist in the Literature of the Early Church (61-66)
 Chapter II The Connection between the Sacrament of Marriage and the Divine Liturgy in the Manuscript Tradition (67-86)
 Chapter III The Modern Manner of the Celebration of the Sacrament of Marriage and Its Restitution (87-101)
 PART THREE The Sacraments of Anointing as regards Its Connection with the Divine Eucharist
 Chapter I Evidence for the Connection of the Anointing Service with the Divine Liturgy in the Early Church according to Ancient Ecclesiastical Literature and the Manuscript Tradition (105- 115)
 Chapter II The Modern Manner of Performing the Sacrament of Anointing and Its Restitution (117-124)
 PART FOUR The Other Sacraments and Sacred Rites in Their Connection with the Divine Eucharist

Ordinations (127-134)

- The Sanctification of the Holy Myrrh (135-137)
 The Consecration of a Church (139-140)
 The Monastic Tonsure (141-143)
 Sanctification of the Waters (154-147)
 On Services for the Departed (149-157)
 PART FIVE Rite and Reform
 More on Marriage: Problems with the Existing Service for Second Marriages and the (Im)possibility of Designating a Separate Service for Mixed Marriages (161-172)
 On the Holy Sacrament of Repentance and confession (173-186)
 PART SIX The All-Encompassing Mystery: The Eucharist Theology of Sacramental Observance
 Festal (Heortological) Perspectives on the Eucharist (189-198)
 The Eucharistic Theology of St. Ignatius the God-bearer and the Mystery of Marriage (199-204)
 The Relationship between the Holy Mysteries and the Divine Eucharist as the All-Encompassing Mystery of the Church (205-217)
 General Conclusions (219-222)
 Bibliography (223-230)
 Index of Scriptural and Patristic References (231-235)
 Subject Index (236-239)

[32] *Λειτουργικό κανονικές μελετες*, Θεσσαλονικη: Εκδοσεις Π. Ποθπναπα 2012, 191 стр. ISBN 960-242-228-9

Садржај (стр. 15):

- ΠΡΟΛΟΓΟΣ – ΕΙΣΑΓΩΓΗ (7-13)
 ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ (17)
 1. Ἡ Εὐχαριστιακὴ θεώρηση τῶν ἑορτῶν τῆς Ἀνάστασης καὶ τῆς Ἀνάληψης (19-35)
 2. «Οὐκ ἔνεστι τελετὴν μὴ τῆς θειοτάτης Εὐχαριστίας» (37-62)
 3. Ὁ γάμος «κατὰ Κύριον καὶ μὴ κατέπιθυμίαν» (63-74)
 4. «Εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν» (75-101)
 5. Ἡ θεία Εὐχαριστία – μνημόσυνον αἰώνιον (103-121)
 6. Τὸ λειτουργικὸ πρόβλημα τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ μεικτοῦ γάμου (123-146)
 7. Περὶ τῆς ὀργάνωσης τῆς πρώιμης Ἐκκλησίας (147-177)
 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (179-182)
 ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ (183-191)

[33] *Dumnezeiasca liturghie: Centrul cultului in ortodoxie*, Sibiu: Deisis 2012, 237 стр. ISBN 978-973-7859-85-3.

Садржај (стр. 235-237):

- Cuvânt-înainte (M.S.M.) (7-8)
 Introducere (9-15)
 Partea I Tainele Botezului și Mirungerii în legătura lor cu dumnezeiasca Euharistie
 I. Retrospectivă istorică (19-27)
 II. Legătura sfântului Botez și a Mirungerii cu dumnezeiasca Euharistie în vechea literatură bisericească (29-44)

III. Legătura sfântului Botez și a Mirungerii cu dumnezeiasca Liturghie în tradiția manuscriselor (45-62)
 IV. Modul actual de celebrare a Tainelor Botezului și Mirungerii și restabilirea lui (63-91)
 Partea II-a Taina Nunții în legătura ei cu dumnezeiasca Euharistie

I. Mărturii despre legătura Tainei Nunții cu dumnezeiasca Euharistie în vechea literatură bisericească (95-103)

II. Legătura Tainei Nunții cu dumnezeiasca Liturghie în tradiția manuscriselor (105-130)

III. Modul contemporan de celebrare a Tainei Nunții și restaurarea lui (131-151)

Partea III-a Taina Untdelemnului binecuvântat în legătură cu dumnezeiasca Euharistie

I. Mărturii despre legătura Tainei Untdelemnului binecuvântat [Maslu] cu dumnezeiasca Liturghie în vechea literatură bisericească și în tradiția manuscriselor liturgice (155-169)

II. Modul actual de celebrare a Tainei Untdelemnului binecuvântat și restaurarea lui (171-181)

Partea IV-a Celelalte sfinte Tainei și celebrări în legătura lor cu dumnezeiasca Euharistie

Hirotoniile (185-194)

Sfîntirea sfântului Mir (195-198)

Târnosirea bisericii (199-202)

Tunderea monahală (203-206)

Sfîntirea apelor (207-209)

Slujba înmormântării (211-213)

Concluzii generale (215-217)

Prescurtări (219-220)

Lista codicelilor (221-223)

Bibliografie (225-233)

[34] „Τὸ ἱερό μυστήριον τῆ ἔξομολογήσεως καὶ τῆς μεθανοίας“, у: Γηθόσυνον Σέβασμα, том 2, Θεσσαλονίκη: Ἀδελφῶν Κυριακίδη 2012, 122-137.

[35] „Church Autocephaly as Seen Through the Prism of Church Structure and Church Organization“, у: *Il ristabilimento delle province ecclesiastiche previo alla questione di un protos universale per tutta la Chiesa?*, Catanzaro: 2012, 72-83

[36] „Азматска Литургија Пређеосвећених Дарова“, *Српска теологија у двадесетом веку: Исџраживачки љроблеми и резултатаиши*, књ. 11, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 23. децембар 2011), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2012, 62-72.

[37] „Света тајна јелеосвећења у древним литургијским списима (од 1. до 8. века)“, *Српска теологија у двадесетом веку: ис-*

џраживачки љроблеми и резултатаиши, књ. 12, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 25-26. мај 2012), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2012, 52-58.

2013.

[38] „Света тајна јелеосвећења у рукописним Молитвословима (8. до 13. век)“, *Српска теологија у двадесетом веку: Исџраживачки љроблеми и резултатаиши*, књ. 13, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 21. децембар 2012), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2013, 53-61.

2014.

[39] „Последовање изобразитељне – монашка форма индивидуалног причешћивања“, *Српска теологија у двадесетом веку: исџраживачки љроблеми и резултатаиши*, књ. 15, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 14. децембар 2013), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2014, 63-70.

[40] „Анафора – узношење или приношење?“, *Саборноси: теолошки јодуишњак* 8 (2014) 27-42.

2015.

[41] „Типик Светога Саве“, *Српска теологија у двадесетом веку: Исџраживачки љроблеми и резултатаиши*, књ. 17, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 5. децембар 2014), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 27-35.

[42] „Богослужбена форма у Српској Цркви у време Светога Саве“, у: *Манастир Студеница – 700 јодина краљеве цркве: зборник радова са међународног научног скупа*, (Манастир Студеница 9-11. мај 2014).

[43] „Проблем епиклезе у Чину малог водоосвећења“, *Српска теологија у двадесетом веку: исџраживачки љроблеми и резултатаиши*, књ. 19, Зборник радова научног скупа (ПБФ Београд, 10. децембар 2015), прир. Б. Шијаковић, Београд: Православни богословски факултет 2015, 37-46.

Б. Преводи стручних текстова

1. Унија, метод за васпостављање јединства који припада прошлости, и нова трагања за потпуним општењем, *Гласник*, бр. 5, мај 1977, стр 80-83.
2. Панајотис Христу: „Учешће византинца у формирању европске културе“, *Теолошки йоїледи* 1-4, (1996), 15-23.
3. Митрополит Јован Зизијулас, Евхаристија и Царство Божије, *Беседа*, књ. 6 (2004), 5-40.